

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα 6-7-2017
Αριθμ. Πρωτ.: 457

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Λήψη προληπτικών μέτρων αποτροπής εισαγωγής και εξάπλωσης του επιβλαβούς οργανισμού *Xylella fastidiosa*»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 6262/9-6-2017**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ι. Ανδριανός**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο επιβλαβής οργανισμός *Xylella fastidiosa* συμπεριλαμβάνεται στους επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας, των οποίων η είσοδος απαγορεύεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει της Οδηγίας 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου. Μετά τη διαπίστωση της παρουσίας του *Xylella fastidiosa* στην Ιταλία, ψηφίστηκε σε εφαρμογή του άρθρου 16 παρ. 2 της προαναφερθείσας Οδηγίας μία σειρά αποφάσεων για τη λήψη επίσημων μέτρων.

Η χώρα μας συμμετέχει ενεργά σε όλες τις ομάδες εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λήψη προληπτικών μέτρων, τροικειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος της εισαγωγής και εξάπλωσης του *Xylella fastidiosa* στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αρκετών κρατών-μελών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η Γαλλία, η Ελλάδα και η Ισπανία, και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ομάδας εργασίας, τα τελευταία ευρήματα στην Ιταλία και την Επιστημονική γνωμοδότηση της EFSA για τη λήψη ακόμα πιο αυστηρών μέτρων, ψηφίστηκε και είναι σε ισχύ η Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής της 18^{ης} Μαΐου 2015, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Με την εν λόγω απόφαση προβλέπεται μία σειρά αυστηρών μέτρων για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.), με εφαρμογή τόσο στη διακίνηση φυτών που μπορεί να είναι ξενιστές του επιβλαβούς οργανισμού όσο και στην εισαγωγή φυτών ξενιστών από τρίτες χώρες, στις οποίες έχει διαπιστωθεί η παρουσία του *Xylella fastidiosa*.

Η αναθεωρημένη απόφαση προβλέπει:

Α) την ύπαρξη βάσης δεδομένων για την άμεση ενημέρωση για τα καινούρια είδη φυτών ξενιστών που καταγράφονται στην Ε.Ε.,

Β) την υποχρέωση των Κρατών - Μελών να έχουν Εθνικό Σχέδιο Δράσης και

Γ) την αναγκαιότητα ενημέρωσης των εμπλεκομένων σχετικά με τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa*, καθώς και σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση εμφάνισής του.

Σε εθνικό επίπεδο και για την εφαρμογή της προαναφερθείσας ενωσιακής νομοθεσίας, η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) ως αρμόδια αρχή της χώρας για τη φυτοϋγεία:

- Έχει συμπεριλάβει τον επιβλαβή οργανισμό καραντίνας *Xylella fastidiosa* στο επίσημο Πρόγραμμα Επισκοπήσεων [surveys: πρόγραμμα επίσημης δειγματοληψίας σε όλη τη χώρα, σύμφωνα με την επίσημη μεθοδολογία και τις τεχνικές οδηγίες που η ως άνω υπηρεσία έχει συντάξει σε συνεργασία με το επίσημο εργαστήριο (Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο) προς διευκόλυνση του έργου των φυτοϋγειονομικών ελεγκτών της χώρας]. Σημειώνεται ότι η επίσημη δειγματοληψία, η οποία πραγματοποιείται στη χώρα, διενεργείται μετά από ανάλυση φυτοϋγειονομικής επικινδυνότητας και λαμβάνει υπόψη της στον σχεδιασμό της τις περιοχές υψηλού κινδύνου. Από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των επισκοπήσεων ετών 2015 και 2016 προκύπτει ότι στον ελλαδικό χώρο δεν έχει αναφερθεί μέχρι στιγμής κρούσμα του επικινδύνου βακτηρίου. Για το έτος 2017, το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ) με το Α.Π. ΕΠ384/15-06-2017 έγγραφό του ενημέρωσε το ΥΠΑΑΤ [σύμφωνα με την από 22-02-2017 σύμβαση του Προγράμματος Επισκοπήσεων που έχει υπογράψει με το ΥΠΑΑΤ (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής), που είναι, όπως προαναφέρθηκε, η αρμόδια αρχή της χώρας] για την πορεία εκτέλεσης του επίσημου προγράμματος δειγματοληψιών, οι οποίες πραγματοποιούνται για τον επιβλαβή οργανισμό καραντίνας *Xylella fastidiosa*. Σύμφωνα με το ως άνω έγγραφο, προκύπτει υστέρηση ή μη πραγματοποίηση των ελέγχων, που προβλέπονται σύμφωνα με τον προγραμματισμό του ετήσιου Προγράμματος Επισκοπήσεων για τον ανωτέρω επιβλαβή οργανισμό καραντίνας (*Xylella fastidiosa*) σε διάφορες Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) της χώρας, όπως παρουσιάζονται στον συνημμένο Πίνακα Επισκοπήσεων ανά Π.Ε.
- Οι αρμόδιες υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου της χώρας έχουν ενημερωθεί σχετικά και βρίσκονται σε ετοιμότητα, ώστε σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος του βακτηρίου στη χώρα να εφαρμοστούν άμεσα τα μέτρα, που προβλέπονται στην Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής της 18^{ης} Μαΐου, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- Οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας έχουν λάβει κατευθυντήριες οδηγίες, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητοι έλεγχοι για την προστασία της φυτικής παραγωγής της χώρας.
- Οι εργαστηριακές αναλύσεις των επίσημων δειγμάτων, που λαμβάνονται από τις φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη του επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας *Xylella fastidiosa* (Well and Raju), διενεργούνται από το εργαστήριο βακτηριολογίας του ΜΦΙ και το εργαστήριο βακτηριολογίας του ΤΕΙ Ηρακλείου.
- Ειδικά για την ενημέρωση κάθε εμπλεκομένου η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ έχει συντάξει ενημερωτικό φυλλάδιο για τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa*, το οποίο έχει αναρτηθεί στην κεντρική σελίδα του ιστότοπου του ΥΠΑΑΤ.
- Επίσης, οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της χώρας έχουν λάβει κατευθυντήριες οδηγίες προκειμένου:
 - Να ενημερώνουν αμέσως και με κάθε πρόσφορο μέσο επίσημα όλους τους εμπλεκομένους (φυτώρια, σημεία πώλησης καλλωπιστικών φυτών και πολλαπλασιαστικού υλικού κ.ά.) για το φυτοϋγειονομικό καθεστώς του επιβλαβούς οργανισμού *Xylella fastidiosa*, για την Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, καθώς και για τα τελευταία δεδομένα σχετικά με την εξέλιξη της ασθένειας στην Ιταλία.

- Να διενεργούν ελέγχους σε οπωρώνες, φυτώρια και σημεία πώλησης πολλαπλασιαστικού υλικού των περιοχών αρμοδιότητάς τους, με σκοπό την επιβεβαίωση της απουσίας του επιβλαβούς οργανισμού (detection survey).
- Να εντατικοποιήσουν τους ελέγχους ειδικότερα στις εγκαταστάσεις που διακινούν φυτικό υλικό από την Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία και την Ολλανδία.
- Να εντατικοποιήσουν τους ελέγχους κατά την εισαγωγή και διακίνηση φυτών ξενιστών του *Xylella fastidiosa* ιδιαίτερα οι φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες των σημείων εισόδου της χώρας που γειτνιάζουν με την Ιταλία και των ελαιοπαραγωγικών νομών.
- Το αρμόδιο επίσημο εργαστήριο της χώρας για θέματα εργαστηριακών ελέγχων φυτοϋγείας είναι, όπως προαναφέρθηκε, το ΜΦΙ. Το ΜΦΙ σε συνεργασία με το ΥΠΑΑΤ καθώς και με άλλους ερευνητικούς φορείς της χώρας συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (HORIZON 2020) σχετικά με τον επιβλαβή οργανισμό καραντίνας *Xylella fastidiosa*.
- Το Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ έχει καταρτίσει σχέδιο «Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την *Xylella fastidiosa*», το οποίο, προκειμένου να ολοκληρωθεί, απαιτεί (σύμφωνα με το άρθρο 3 – σημείο 2στ της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής) να περιλαμβάνεται και η εξασφάλιση των ελάχιστων πόρων, που πρέπει να διατεθούν στην περίπτωση εμφάνισης του επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας. Οι άμεσες ενέργειες (προληπτικές και εκρίζωσης) που προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν είναι:
 - δαπάνες εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης παραγωγών, φυτωριούχων, επαγγελματιών χρηστών, γεωπόνων (ιδιωτικού και δημόσιου τομέα) και ευρύτερου κοινού σχετικά με τον επιβλαβή οργανισμό,
 - δαπάνες εκρίζωσης φυτών σε περίπτωση εμφάνισης του παθογόνου σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής,
 - δαπάνες ανάλυσης επιπλέον εργαστηριακών δειγμάτων (εργαστηριακών δοκιμών) από τα επίσημα εργαστήρια της χώρας,
 - πρόσθετες δαπάνες που προκύπτουν κατά τη διαδικασία οριοθέτησης περιοχών σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 4 της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής,
 - κάλυψη εκτάκτων δαπανών υπηρεσιών φυτοϋγειονομικού ελέγχου για την άμεση υλοποίηση των επείγοντων μέτρων,
 - δαπάνες κατάρτισης προσωπικού φορέων που θα συμμετέχει στη λήψη των επίσημων μέτρων,
 - καθώς και οποιαδήποτε άλλη έκτακτη δαπάνη προκύπτει στο πλαίσιο εφαρμογής της ενωσιακής και εθνικής φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας, σε σχέση με τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa*, και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον επιβλαβή οργανισμό.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου (ΙΕΛΥΑ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, με το έμπειρο ερευνητικό προσωπικό που διαθέτει σε θέματα Ελαιοκομίας (5 ερευνητές) και Φυτοπροστασίας (8 ερευνητές), αλλά και με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην πρόληψη και αντιμετώπιση φυτοπαθογόνων μικροοργανισμών μείζονος σημασίας, όπως είναι το βακτήριο *Xylella fastidiosa*. Οι ανωτέρω εξειδικευμένοι ερευνητές του ΙΕΛΥΑ μπορούν να συνδράμουν σημαντικά στην κατάρτιση ορθολογικού Εθνικού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης, που θα προσδιορίζει επακριβώς παραμέτρους για την άρτια εκτέλεση της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa* (Wells et al.).

Το ΙΕΛΥΑ συμμετείχε στην υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης εστιασμένης έρευνας, που αφορούσαν στην αντιμετώπιση του *Xylella fastidiosa*, όσο και άλλων θεμάτων που άπτονται στην καλλιέργεια της ελιάς στο προαναφερθέν HORIZON 2020, σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς από 25 χώρες, καθώς και στην κατάρτιση ερευνητικού προγράμματος σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), το ΤΕΙ Κρήτης, τη Διεύθυνση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κρήτης, τις 4 Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) Κρήτης, της Φθιώτιδας και της Μεσσηνίας, χωρίς ωστόσο οι προτάσεις αυτές να τύχουν χρηματοδότησης.

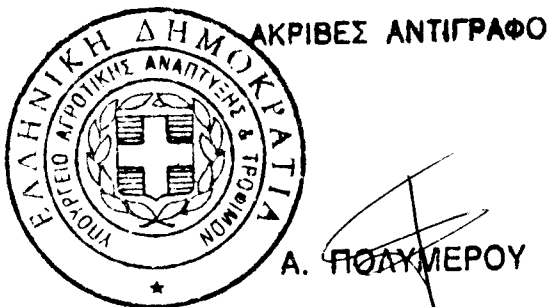
Επιπλέον, ομάδα ερευνητών του ΙΕΛΥΑ συμμετείχε στη συντονιστική επιτροπή του ΓΕΩΤΕΕ, παραρτήματος Κρήτης, για την κατάρτιση Οδικού Χάρτη Ενεργειών για την Περιφέρεια Κρήτης, με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης του προβλήματος στην Ευρώπη και την προετοιμασία της Π.Ε. Κρήτης σε περίπτωση προσβολής από το παθογόνο βακτήριο *Xylella fastidiosa*. Οι προτεινόμενες ερευνητικές δράσεις σε περίπτωση εντοπισμού του παθογόνου στο νησί αφορούν στα εξής:

- καταγραφή των δυνητικών ειδών εντόμων-φορέων του βακτηρίου με μορφολογική και μοριακή ταυτοποίηση,
- μελέτη της χωροχρονικής διακύμανσης των πληθυσμών τους σε ελαιώνες και άλλα φυτικά είδη, δυνητικούς ξενιστές, που υπάρχουν στην Κρήτη και
- αξιολόγηση φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φπ) για τον άμεσο και αποτελεσματικό έλεγχο πληθυσμών των δυνητικών φορέων στις προσβεβλημένες ζώνες (demarcated areas), με στόχο τον περιορισμό και την εκρίζωση του μολύσματος σε περίπτωση θετικού δείγματος.

Προτάθηκε, επίσης, η ανάπτυξη ενός γρήγορου και αξιόπιστου πρωτοκόλλου πολλαπλής ανίχνευσης παθογόνων ελιάς, μεταξύ των οποίων και του *Xylella fastidiosa*, καθώς και η αξιολόγηση των γηγενών ποικιλιών στο εν λόγω παθογόνο. Οι παραπάνω ερευνητικές δράσεις είναι στη διαδικασία αξιολόγησης με πολύ πιθανή τη χρηματοδότησή τους από την Π.Ε. Κρήτης.

Τέλος, αναφέρεται ότι έχει αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ/Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω της υπογραφής πρωτοκόλλου συνεργασίας, με γνώμονα την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας, όπου στις προβλεπόμενες δράσεις περιλαμβάνονται η πρόληψη και η αντιμετώπιση του παθογόνου καραντίνας *Xylella fastidiosa*, του ιού της Τριστέτσας κ.ά..

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Ι. Ανδριανό

Πίνακας 3. Πραγματοποίηση ελέγχων κατά Περιφερειακή Ενότητα για την περίοδο από 1/1/2017 έως 13/6/2017 για τον επιβλαβή οργανισμό *Xylella fastidiosa* στο πλαίσιο του προγράμματος των επισκοπήσεων

Χγίελλα fastidiosa																			
Επιτοκοπήσεις																			
	Ελατώνες					Ανθοτορές					Κέντρα τιμπορίας/Φυτώρια/λοιπά σημεία πώλου					Λιμένες			
	Προγραμματισμός Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών	Προγραμματισμός Αριθμός δειγμάτων	Αριθμός μακροσκοπι κλών	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Προγραμματισμός Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Προγραμματισμός Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός μακροσκοπι κλών	Αριθμός δειγμάτων	Πραγματοποίηση Αριθμός μακροσκοπι κλών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ																			
Π.Ε. ΔΡΑΜΑΣ																			
Π.Ε. ΚΑΒΑΛΑΣ																			
Π.Ε. ΞΑΝΘΗΣ																			
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ Ορεστιάδα																			
Π.Ε. ΕΒΡΟΥ Αλεξανδρούπολη																			
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ																			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ																			
Π.Ε. ΗΜΑΘΙΑΣ																			
Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ																			
Π.Ε. ΚΙΛΚΙΣ																			
Π.Ε. ΠΕΛΛΑΣ																			
Π.Ε. ΠΙΕΡΙΑΣ																			
Π.Ε. ΣΕΡΡΩΝ																			
Π.Ε. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ																			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ																			
Π.Ε. ΑΡΤΑΣ																			
Π.Ε. ΘΕΣΠΡΟΤΙΑΣ																			
Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ																			
Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ																			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ																			
Π.Ε. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ																			
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ																			
Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ																			
Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ																			

